

Секція
"МЕТОДОЛОГІЯ Й МЕТОДИКА СУЧАСНИХ ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧИХ
ДОСЛІДЖЕНЬ"

АТРИБУТ У КОРОТКОМУ ОПОВІДАННІ ВОЛОДИМИРА КАМІНЕРА

Григоренко А. С.

(Сумський державний педагогічний університет ім. А. С. Макаренка)

Науковий керівник – канд. філол. наук, доцент Гаврило Л. М.

Володимир Камінер - німецький письменник російського походження, автор багатьох бестселерів, - працює у жанрі короткого оповідання, яке диктує свої синтаксичні особливості. Німецька мова для Камінера була і залишилася чужою. Його ментальність, яка сформувалася на базі російської мови відбивається в синтаксисі.

Успіх Володимира Камінера перевершив всі очікування. Сьогодні, Володимир Камінер майже культова фігура в Німеччині. Його книга - «Russendisko» розпродана в кількості більш ніж 50 000 примірників. На його читання важко потрапити. Спілкування з ним доставляє німецькій публіці величезне задоволення. Недавно в Берліні відбулася презентація нової книги Володимира Камінера - роману "Militärmusik" - назва, яку можна перекласти як "Військовий марш", "Військова музика" або "Музика військового оркестру". Майже захоплена атмосфера панувала в залі на першому читанні фрагментів з цієї книги.

Свою першу історію він написав досить-таки випадково. Володимир Камінеру запропонували в одному літературному кафе в Берліні прочитати доповідь про сучасну російську літературу, якою він завжди цікавився. Ця доповідь несподіваним чином дуже порадувала аудиторію. До нього підійшли редактори двох великих берлінських газет і запропонували публікуватися. Потім до нього підійшли також і автори і запропонували читати разом з ними на різних заходах. Так, власне кажучи, все і почалося. Можна сказати, що кар'єра Камінера, як письменника почалася в шинку. Ця традиція в Берліні дуже розвинена. Є багато заходів у літературних кафе, в яких щотижня проводяться читання. В таких кафе, яких по Берліну можна нарахувати десь з десятків, сидить абсолютно певна група письменників, яка представляє в ньому свої нові роботи.

Камінер не просто став побратимом молодих німецьких письменників, а й своїм успіхом сприяв їх просуванню на німецький книжковий ринок. Він, іноземець, видав свою власну антологію молодих німецьких авторів.

У своїй творчості він вважає за краще форму короткої розповіді. До них відносяться: об'єм, безпосередня зав'язка дій (швидке занурення в ситуацію); несподіваний, незакінчений кінець, що інколи співпадає з кульмінацією; стиснення змісту (Verknappung); перспектива малої людини; вибір важливої події в долі цієї людини (schicksalhafte Episode). Особливостями цього типу оповідання є: його тексти легкі, дотепні, в них майже завжди присутній добродушно пофарбований гумор, вони часто експлуатують етнічну тему, демонструють багату уяву автора і в той же час побудовані на автобіографічному переживанні. "Військова музика" Камінера, що має підзаголовок "Роман", - книга, схожа з шахрайським романом, складається з багатьох епізодів і відображає в загальних рисах біографію письменника в радянський період його життя. Велика частина історій Камінера - розповіді від першої особи: у них оповідач - уже добре знайомий читачеві, в більшості випадків навмисно наївний, привабливий і невимушений Камінер-персонаж, якого навряд чи можна відокремити від Камінера-письменника. Ми не будемо намагатися розділяти ці дві постаті, а будемо використовувати слова "оповідач" і "Камінер" як синоніми. Однак, як ми бачимо, реального Володимира Камінера часто можна відокремити від фігури оповідача - в тих випадках, коли останньому доводиться мати справу з кордонами, квитками, візами, видами на проживання, еміграцією і тому подібними речами, а також у тих пасажах, де зачіпається тема єврейського походження автора [1, 101-102].

Центр літературного світу Камінера - Берлін після воз'єднання Німеччини. Це місто є у його історіях в реальних назвах вулиць, районів та фірм. Багато хто з німецьких друзів письменника - турки, в'єтнамці, росіяни та інші іммігранти. Це - родичі, друзі, знайомі чи сусіди. У деяких є документи, інші турбуються про те, щоб їх отримати. Загалом, вони представляють собою типову для Берліна, як і для будь-якого іншого сучасного великого міста, інтернаціональну суміш. Вони постійно в русі: приїжджають, виїжджають, переїжджають або відправляються в гості. Мотив поїздки з логічно протилежним полюсом - мотивом осілості - може розумітися як центральна метафора текстів Камінера.

"Подорож в Круть" - книга, мова в якій йде про поїздки за межами Німеччини, однак у ній більше розповідей про подорожі, ніж власних пересувань у просторі. Тій же темі присвячена і "Моя німецька книга джунглів", збірка історій про поїздки автора з читанням своїх творів. Понад те, опис подорожі по Радянському Союзу є у "Військовій музиці" ("Перевезення худоби").

Нова книжка Камінера «Militärmusik» заснована на автобіографічних спогадах. Вона розповідає про життя в Радянському Союзі у вісімдесяті роки, яке, загалом-то, особливо веселим не було. Мабуть так влаштована людська психіка, що все погане забувається, а все хороше, все веселе надовго залишається в пам'яті. Звичайно, наприклад, у розділі, що розповідає про службу Володимира в армії, більше веселого, ніж, напевно, було насправді.

Треба відмітити, що Володимир Камінер не часто використовує такий мовно-художній засіб як порівняння у своєму творі [2, 256]. Реалізується цей художній засіб за допомогою різних структур, що не завжди вкладається в схему граматичної класифікації порівнянь. У цьому тексті майже всі порівняння містять у собі емоційне навантаження. Автор використав таке граматичне вираження порівнянь, як порівняльні звороти і речення, які збагачували зміст певного слова чи вислову, увиразнювали зображуване внаслідок зіставлення того чи іншого предмета з іншим.

1. Spinner K.-H. Moderne Kurzprosa in der Sekundarstufe I. Hannover: Schroedel Schulbuchverlag, 1984.- C.11-15.
См. также: Gelfert H.-D. Wie interpretiert man eine Novelle und eine Kurzgeschichte. Stuttgart: Philipp Reclam, 1993.- C.101-102.
2. Wladimir Kaminer "Ich bin kein Berliner" Ein Reiseführer für faule Touristen. Geschichten und Tipps -256 Seiten-
Klappenbroschur.